

El programa “Salut als Barris” s’implanta en sis nous barris de Barcelona amb actuació prioritària

El Turó de la Peira, el Carmel, Verdun, Can Peguera, el Gòtic i Trinitat Vella han viscut un procés de diagnosi que mostra alguns indicadors socials i de salut que es repeteixen en tots ells: taxes d’atur elevades, mala qualitat de l’habitatge i persones grans que viuen soles, entre altres

Març 2016.- L’Ajuntament de Barcelona avança en el desplegament de les mesures per reduir les desigualtats en salut i en l’aposta per la salut comunitària implantant el programa “Salut als Barris” en sis nous barris, del grup de barris amb actuacions prioritàries. Es tracta dels barris del Turó de la Peira, el Carmel, Verdun, Can Peguera, el Gòtic i Trinitat Vella.

A Barcelona, el programa “Salut als Barris”, **coordinat per l’Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)** en col·laboració amb l’Ajuntament de Barcelona i el Consorci Sanitari de Barcelona, té per objectiu reduir les desigualtats socials i de salut que es donen entre els barris en situació desafavorida i la resta de la ciutat. Aquest programa es va posar en marxa com a complement a la Llei de Barris de 2004.

Ara, l’Ajuntament de Barcelona li vol donar un nou impuls i ha començat les actuacions per ampliar la implantació del programa als 18 barris que requereixen intervencions prioritàries (barris que van quedar identificats a través de l’eina d’anàlisi Urban Heart, perquè mostraven els pitjors indicadors socioeconòmics i de salut). D’aquests 18 barris, 11 ja formaven part de “Salut als Barris” i s’hi reforçaran les intervencions: Besòs i el Maresme, Baró de Viver, el Bon Pastor, el Raval, la Barceloneta, Torre Baró, Ciutat Meridiana, Vallbona, Roquetes, Sant Pere-Santa Caterina i la Ribera, i Trinitat Nova. Aquest programa també es va implantar a altres dos barris que estan fora del llistat dels 18 prioritaris (Verneda i la Pau, per una banda, i Poble-sec).

Els 6 altres barris a on s’implantarà ara el programa també formen part del llistat dels que requereixen intervencions prioritàries. Al llarg d’aquest any, s’incorporarà també el barri de la Marina del Prat Vermell, a on també es van detectar les desigualtats més greus respecte a la resta de la ciutat.

Prèviament a la implantació del programa “Salut als Barris”, l’Ajuntament ha realitzat un diagnòstic de salut en cadascun dels 6 barris, que mostra l’estat actual de salut - i els factors que la determinen - de la població de cada barri, a partir, entre d’altres, de registres poblacionals. Els principals indicadors que han estat analitzats són de dos tipus, els anomenats “determinants de salut” per una banda, i els indicadors estrictament de salut de les persones.

En l'apartat dels determinants de salut, s'han estudiat les condicions de vida i de treball, les característiques socio-demogràfiques i les conductes relacionades amb la salut. Pel que fa als indicadors estrictament de salut, han estat observats: la mortalitat, la salut reproductiva, les malalties de declaració obligatòria, la salut mental i la salut percebuda, i els trastorns crònics.

Aquest treball s'ha realitzat amb la col·laboració dels agents del territori (els professionals sanitaris i socials i els integrants dels Plans Comunitaris) que hi han aportat informació rellevant i sovint de tipus qualitatiu, amb metodologies diverses. Això permet detectar les principals necessitats, els actius del barri i les possibilitats de millora, a partir de l'acció dels agents territorials.

Ara bé, aquests resultats caldrà sotmetre'ls ara a discussió amb les persones i actors implicats en el territori mateix, per prioritzar les necessitats i decidir quines intervencions poden ser més útils en cada barri.

El resultat de la diagnosi dels 6 nous barris

Hi ha trets comuns als diferents barris estudiats, i que apareixen de forma repetida en els sis diagnòstics.

L'atur és elevat, superant la mitja de Barcelona. La mala qualitat dels habitatges és un factor que apareix en la majoria de barris. Però també l'envelliment de la població en alguns territoris respecte a la mitja de la ciutat, i derivat d'això, l'alt nombre de població gran (més de 75 anys) que viu sola.

S'han detectat necessitats com la correcta criança dels fills, amb cert buit d'habilitats clau per a gestionar l'educació de fills i filles adolescents o infants, i en aquest context, es repeteix l'observació que hi ha absentisme escolar elevat.

S'ha descrit mala salut mental en diferents grups de població (ansietat, depressió...).

La xarxa de transport públic, en alguns casos deficitària, de vegades apareix com a element a millorar, així com factors urbanístics o d'accessibilitats lligats a l'orografia d'alguns dels barris.

Els informants també destaquen actius dels barris, coincidint en molts d'ells la cohesió i el suport entre el veïnat.

Implantació del programa en cinc fases

La implementació del programa a cada barri s'estructura en fases successives. Inicialment, la cerca d'aliances és clau, tot identificant els agents socials que poden influir en el disseny d'estratègies i la seva implementació. Aquesta fase inclou també l'establiment d'un grup motor comunitari en salut al barri, i en cas que ja existeixi, l'Agència de Salut Pública posa el seu personal a disposició de la tasca comuna.

En segon lloc, cal valorar les necessitats de salut, a partir d'indicadors i determinants detectats. Igualment, es recull la percepció de persones clau del barri sobre aquests aspectes (incloent-hi professionals i entitats).

La fase de valoració comprèn també dur a terme dins de la comunitat una jornada de prioritització de problemes identificats, i dels recursos i intervencions existents que facin referència a tots els problemes de salut marcats com a prioritaris. A més, descriure els actius del barri és molt rellevant, per això es fa inventari de recursos de tot tipus: patrimonials, associatius, de paisatge, urbanístics, etc.

La tercera fase consisteix en planificar i implementar intervencions.

La quarta fase fa el seguiment i avaluació de les actuacions dutes a terme al barri, i, finalment, la cinquena part del procés suposa el manteniment d'aquelles intervencions que funcionen i aporten salut a la població del barri: Salut als Barris es planteja com una dinàmica territorial amb continuïtat, vetllant per la sostenibilitat de les intervencions.

Tipologia de les intervencions

Entre les principals iniciatives dutes a terme amb l'impuls i el consens dels diferents grups de treball per cada barri, destaquen programes com el 'Baixem al Carrer' per a persones grans que viuen soles (*en la imatge, unes voluntàries en plena tasca*), l'adquisició d'habilitats parentals en família, destinat a una millor criança dels fills, les "Escoles de Salut" per a gent gran, o les sessions del Programa SIRIAN de consell contraceptiu en salut sexual i reproductiva.

Cal destacar també intervencions com la promoció de la inserció laboral dels joves, com la realitzada a Besòs-Maresme, facilitant la pràctica esportiva i l'adquisició d'habilitats per a poder esdevenir monitors d'activitat física o de menjador, iniciativa que ha interessat a desenes de joves.

L'ASPB avalua totes les intervencions amb indicadors de satisfacció, percepció de salut, o adquisició de coneixements, entre altres, i algunes d'aquestes avaluacions s'han publicat en revistes científiques. El paper comunitari és determinant en la valoració i gestió futura que es decideix fer en cada cas.

Per més informació sobre el programa "Salut als Barris":

<https://www.youtube.com/watch?v=d1LyZ2fPHbs>

<http://www.aspb.cat/quefem/salut-als-barris.htm>

Més dades: www.aspb.cat